

Openbaar

Ons kenmerk: ACM/DE/2017/206138
Zaaknummer: 17.0559.52

TARIEVENBESLUIT ELEKTRICITEIT LIANDER 2018

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 41c, eerste lid, Elektriciteitswet

**Pagina
1/17**

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag
T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info@acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Openbaar

1	Inleiding.....	3
2	Achtergrond en systematiek	3
2.1	Achtergrond.....	3
2.2	Systematiek.....	3
3	Procedure voor de totstandkoming van dit besluit.....	4
4	Totstandkoming van de tarieven	5
4.1	Totale inkomsten exclusief tariefcorrecties	5
4.1.1	Toepassing van de wettelijke formule	5
4.1.2	Schatting inkoopkosten transport.....	7
4.1.3	Conclusie	7
4.2	Tariefcorrecties.....	7
4.2.1	ORV Lokale Heffingen 2016	8
4.2.2	Volumekorting energie-intensieve industrie 2016	9
4.2.3	Faillissement leverancier Bas Nederland B.V.	9
4.2.4	Inkoopkosten transport 2016.....	10
4.2.5	Conclusie	11
4.3	Totale inkomsten inclusief tariefcorrecties	11
4.4	Bepaling van de tarieven.....	12
4.4.1	Beoordelingskader	12
4.4.2	Beoordeling van het voorstel en conclusie.....	13
5	Dictum	14
	Bijlage 1 – De rekenmodule voor het jaar 2018.....	15
	Bijlage 2 – De tarieven voor het jaar 2018	15
	Bijlage 3 – Relevante wettelijke bepalingen	15

Openbaar

3/17

1 Inleiding

1. De Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) stelt met dit besluit de tarieven vast die Liander N.V. (hierna: Liander) met ingang van 1 januari 2018 ten hoogste in rekening mag brengen voor het uitvoeren van haar wettelijke taken. Dit zijn de taken als bedoeld in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p, van de Elektriciteitswet 1998. De ACM is hiertoe bevoegd op grond van artikel 41, eerste en tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet).
2. In dit besluit licht de ACM eerst de achtergrond en systematiek van de tariefregulering toe (hoofdstuk 2), gevolgd door een beschrijving van de procedure voor de totstandkoming van dit besluit (hoofdstuk 3), de totstandkoming van de tarieven (hoofdstuk 4) en het dictum (hoofdstuk 5). Dit besluit bevat daarnaast drie bijlagen. **Bijlage 1** betreft de rekenmodule voor het jaar 2018 en in **Bijlage 2** zijn de tarieven voor Liander voor het jaar 2018 opgenomen. **Bijlagen 1** en **2** zijn Excelbestanden die apart worden gepubliceerd op www.acm.nl. **Bijlage 3** bevat de relevante wettelijke bepalingen. De bijlagen bij dit besluit vormen een integraal onderdeel van dit besluit.

2 Achtergrond en systematiek

2.1 Achtergrond

3. Elektriciteit wordt getransporteerd via elektriciteitsnetten. De netbeheerder voert ten aanzien van het door hem beheerde net wettelijke taken uit. Voor Liander gaat het om de taken zoals neergelegd in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p, van de E-wet. Liander voert deze taken uit op een regionaal elektriciteitsnet. Deze netbeheerder heeft een wettelijk monopolie. Om ervoor te zorgen dat de afnemer niet teveel betaalt, stelt de ACM de tarieven vast die Liander ten hoogste in rekening mag brengen voor de uitvoering van de wettelijke taken (hierna gezamenlijk: transport- en aansluittarieven). Met dit besluit stelt de ACM de transport-aansluittarieven vast voor Liander voor het jaar 2018.

2.2 Systematiek

4. De aansluit- en transporttarieven komen als volgt tot stand. Allereerst stelt de ACM de methode van regulering voor de regionale netbeheerders vast in een methodebesluit. Het methodebesluit bevat de methode tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering (hierna: x-factor), de kwaliteitsterm (hierna: q-factor) en het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld. De ACM heeft op 30 augustus 2016 het methodebesluit voor de regionale netbeheerders elektriciteit voor de reguleringsperiode 2017-2021 (hierna: het methodebesluit) vastgesteld.¹ Dit methodebesluit is van toepassing op dit

---

¹ Besluit van 30 augustus 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/205072.

Openbaar

tarievenbesluit.

5. Op basis van het methodebesluit worden de x-factor, q-factor en rekenvolumina vastgesteld. Dit gebeurt voor iedere netbeheerder afzonderlijk. Voor Liander zijn de x-factor, q-factor en rekenvolumina voor de reguleringsperiode 2017-2021 vastgesteld bij besluit van 12 september 2016 (hierna: het x-factorbesluit).² Om de tarieven vast te stellen berekent de ACM eerst de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties. Deze worden berekend met de formule uit artikel 41b, eerste lid onderdeel d, van de E-wet en de toevoegingen als bedoeld in artikel 41b, eerste en tweede lid, van de E-wet. Vervolgens bepaalt de ACM welke tariefcorrecties hierop moeten worden aangebracht om tot de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties voor het jaar 2018 te komen.
6. De totale inkomsten inclusief tariefcorrecties zijn de inkomsten die de netbeheerder maximaal met de transport- en aansluittarieven mag verdienen. De netbeheerder moet een voorstel voor deze tarieven indienen. De ACM toetst dit tarievenvoorstel aan de E-wet en de Tarievenscode elektriciteit. De ACM stelt vervolgens de tarieven vast.
7. Voor een uitgebreide toelichting van de systematiek en de samenhang tussen de bovengenoemde besluiten verwijst de ACM naar hoofdstuk 4 van het methodebesluit.

3 Procedure voor de totstandkoming van dit besluit

8. De netbeheerder dient uiterlijk voor 1 oktober een tarievenvoorstel aan de ACM te sturen.³
9. De ACM heeft hiertoe op 29 juni 2017 een informele bijeenkomst met alle regionale netbeheerders georganiseerd. Vervolgens heeft de ACM op 16 augustus 2017 een concept rekenmodule van de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties naar de netbeheerders gestuurd. Deze module is een Excelbestand waarin voor iedere netbeheerder de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties worden berekend.
10. Op 31 augustus 2017 heeft de ACM een tweede informele bijeenkomst georganiseerd, waarin de regionale netbeheerders de gelegenheid hebben gekregen om mondeling op de concept rekenmodule te reageren.
11. De ACM heeft op 12 september 2017 een definitieve module inclusief invulinstructie ten behoeve van het indienen van het tarievenvoorstel aan Liander gestuurd. De tarievenmodule is een

² Besluit van 12 september 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/205156.

³ Artikel 41b, eerste lid van de E-wet.

Openbaar

Excelbestand waarin de voorgestelde tarieven worden ingevuld. De ACM heeft Liander hiertoe verzocht de tarievenmodule in te vullen conform de invulinstructie.

12. Op 26 september 2017 heeft de ACM het tarievenvoorstel voor het jaar 2018 Liander ontvangen. De ACM heeft het tarievenvoorstel op 2 oktober 2017 gepubliceerd op haar website (www.acm.nl), waarbij bedrijfsvertrouwelijke gegevens onleesbaar zijn gemaakt.
13. De ACM heeft Liander op 17 oktober 2017 verzocht om een aangepast tarievenvoorstel aan te leveren. Liander heeft op 23 oktober 2017 een aangepast tarievenvoorstel ingediend.
14. De ACM heeft belanghebbenden in de gelegenheid gesteld een reactie te geven, ten behoeve van de vaststelling van de tarieven. De ACM heeft op 17 oktober 2017 een reactie van de Vereniging voor Energie, Water en Milieu ontvangen die integraal is gericht op de voorstellen van alle regionale netbeheerders elektriciteit en gas. De ACM heeft de reactie voor zover deze betrekking heeft op het voorstel en relevant is, betrokken in het besluit.

5/17

4 Totstandkoming van de tarieven

15. De totstandkoming van de tarieven voor Liander bestaat uit vier stappen. De eerste stap betreft de berekening van de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties (paragraaf 4.1). De tweede stap is de berekening van de hoogte van de tariefcorrecties (paragraaf 4.2). De derde stap betreft de vaststelling van de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties (paragraaf 4.3). Ten slotte volgt de bepaling van de tarieven (paragraaf 4.4). Een cijfermatige uitwerking van de berekening van de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties is te vinden in **Bijlage 1** bij dit besluit. De tarieven per tariefcategorie zijn te vinden in **Bijlage 2** bij dit besluit.

4.1 Totale inkomsten exclusief tariefcorrecties

16. De totale inkomsten exclusief tariefcorrecties van Liander voor 2018 zijn het startpunt voor de berekening van de tarieven. Deze bestaan uit de uitkomst van de wettelijke formule zoals neergelegd in artikel 41b, eerste lid, onderdeel d, van de E-wet, de schatting van de inkoopkosten transport in het jaar 2018 zoals bedoeld in artikel 41b, tweede lid, eerste volzin, van de E-wet en – indien van toepassing – de doelmatige kosten zoals bedoeld in artikel 41b, eerste lid, onderdelen e en g van de E-wet.

4.1.1 Toepassing van de wettelijke formule

17. De wettelijke formule luidt als volgt:

Openbaar

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100}\right) TI_{t-1}$$

waarbij

TI_t = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

TI_{t-1} = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar $t-1$ en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t , en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t , zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft;

6/17

18. De totale inkomsten exclusief tariefcorrecties in het jaar 2017 volgen uit het tarievenbesluit Liander elektriciteit 2017.⁴ De hoogte van de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties in het jaar 2017 was volgens dit besluit EUR 1.013.228.602. Voor de toepassing van de wettelijke formule moet worden uitgegaan van totale inkomsten exclusief tariefcorrecties en zonder de schatting voor de inkoopkosten transport voor het jaar 2017. De schatting voor de inkoopkosten transport voor het jaar 2017 volgt uit Bijlage 1 bij het tarievenbesluit Liander elektriciteit 2017 en moet dus op de totale inkomsten transport exclusief tariefcorrecties in het jaar 2017 in mindering worden gebracht. De hoogte van de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties en zonder de schatting voor de inkoopkosten transport in het jaar 2017 bedraagt EUR 845.297.417. Dit zijn de TI_{t-1} zoals bedoeld in randnummer 17.
19. De ACM baseert zich op gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (hierna: CBS) voor de bepaling van de hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex. De hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex voor het jaar 2018 bedraagt 1,4%.⁵
20. De x-factor en de q-factor voor Liander de periode 2017-2021 heeft de ACM vastgesteld in het x-factorbesluit. De x-factor is volgens dit besluit 1,90, de q-factor nihil.

⁴ Besluit van 24 november 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/207032.

⁵ Bron: www.cbs.nl; jaarmutatie consumentenprijsindex per augustus 2017.

Openbaar

7/17

21. Uit de toepassing van de wettelijke formule volgt daarmee dat de totale inkomsten 2018 exclusief tariefcorrecties en exclusief de schatting voor de inkoopkosten transport in het jaar 2018 EUR 841.070.930 bedragen.
22. Voorts merkt de ACM op dat zij iedere netbeheerder in staat heeft gesteld om de gemaakte doelmatige kosten als bedoeld in artikel 41b, eerste lid, onderdelen e⁶ en g,⁷ van de E-wet op te geven. Geen van de netbeheerders heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

4.1.2 Schatting inkoopkosten transport

23. Volgens artikel 41b, tweede lid, eerste volzin, van de E-wet, dienen daarnaast de inkoopkosten transport bij andere netbeheerders in acht te worden genomen. De wettelijke formule wordt hier echter niet op toegepast. De ACM schat de inkoopkosten transport voor het jaar 2018 door de schatting van de inkoopkosten transport in het jaar 2017 verder te indexeren met inflatie naar het jaar 2018.⁸ De geschatte inkoopkosten in het jaar 2018 voor Liander bedragen EUR 170.282.221. Dit bedrag dient te worden opgeteld bij de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties en exclusief de schatting voor de inkoopkosten transport in het jaar 2018.⁹

4.1.3 Conclusie

24. Gelet op het bovenstaande komt de ACM op een bedrag van EUR 1.011.353.151 aan totale inkomsten exclusief tariefcorrecties voor Liander voor het jaar 2018.

4.2 Tariefcorrecties

25. Op grond van artikel 41c, tweede lid, van de E-wet, kan de ACM de tarieven die in een bepaald jaar zullen gelden corrigeren. De ACM berekent de som van de tariefcorrecties. Deze voegt de ACM toe aan de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties om de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties te berekenen (paragraaf 4.3). Dit bedrag, dat Liander maximaal met de tarieven mag verdienen, bevat dus de tariefcorrecties.

---

⁶ Dit zijn "de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in [artikel 20d](#) of [20e, tweede of derde lid](#), voor zover de kosten doelmatig zijn".

⁷ Dit is "het totaal van de gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van Onze Minister en voor de investeringen tot aanpassing van dat verworven net waardoor aan de bij of krachtens deze wet daaraan gestelde eisen wordt voldaan, voor zover deze kosten doelmatig zijn".

⁸ Besluit van 30 augustus 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/205072, randnummer 384.

⁹ Idem.

Openbaar

26. De ACM onderscheidt in hoofdstuk 11 van het methodebesluit tariefcorrecties op grond van de algemene bevoegdheid zoals neergelegd in artikel 41c, tweede lid, van de E-wet en tariefcorrecties waarvoor een specifieke bevoegdheid is verleend.

27. Voor dit tarievenbesluit betreft het de volgende tariefcorrecties op grond van de algemene bevoegdheid:

- ORV Lokale Heffingen 2016
- Volumekorting energie-intensieve industrie 2016

28. Voor dit tarievenbesluit betreft het de volgende tariefcorrecties op grond van een specifieke bevoegdheid:

- Faillissement leverancier Bas Nederland B.V.
- Inkoopkosten transport 2016

29. In de volgende paragraaf behandelt de ACM de bovenstaande tariefcorrecties.

4.2.1 ORV Lokale Heffingen 2016

30. In het (gewijzigde) methodebesluit voor de regionale netbeheerders elektriciteit voor de reguleringsperiode 2014-2016¹⁰ heeft de ACM aangekondigd na te calculeren voor het objectieveerbare regionale verschil (hierna: ORV) 'Lokale Heffingen'.

31. De ACM beschikt nu over de feitelijke kostengegevens van het jaar 2016. Op grond van artikel 41c, tweede lid, onderdeel c, van de E-wet corrigeert de ACM de totale inkomsten 2016, nu de daadwerkelijke kosten afwijken van de geschatte kosten voor lokale heffingen in 2016. De ACM gaat hieronder uitgebreider in op de werking van deze tariefcorrectie en het daarbij gehanteerde uitgangspunt.

32. Het uitgangspunt bij de tariefcorrectie voor het ORV Lokale Heffingen is dat de ACM het verschil in inkomsten nacalculeert dat het gevolg is van afwijkingen tussen geschatte en feitelijke kostengegevens voor lokale heffingen.¹¹ De ACM doet dit door het verschil te bepalen tussen enerzijds wat de netbeheerder in 2016 aan vergoeding voor lokale heffingen heeft gekregen op basis van de oorspronkelijke schatting in het x-factorbesluit voor de periode 2014-2016 (zoals verwerkt in het tarievenbesluit van 2016), en anderzijds wat de netbeheerder in 2016 aan vergoeding voor lokale heffingen zou hebben gekregen als de ACM bij het nemen van het x-

¹⁰ Besluit van 10 februari 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/200756.

¹¹ Besluit van 10 februari 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/200756, randnummer 361.

Openbaar

9/17

factorbesluit voor de periode 2014-2016 had beschikt over de feitelijke kostengegevens over 2016. Deze werkwijze sluit volgens de ACM het beste aan bij artikel 41c, tweede lid, onderdeel c, van de E-wet.

33. In de x-factorberekening voor de periode 2014-2016 wordt de schatting van de efficiënte kosten (waaronder de kosten van lokale heffingen) gebaseerd op kostengegevens uit de jaren 2010 tot en met 2012. Deze schattingen worden per individuele netbeheerder voor alle drie de jaren vervangen door de gerealiseerde kosten van lokale heffingen in 2016. De gerealiseerde kosten volgen uit de reguleringsdata die netbeheerders bij de ACM hebben aangeleverd. Daarbij worden de bedragen uit 2016 teruggerekend naar het juiste prijspeil, omdat anders de inflatie tussen 2010 (tot en met 2012) en 2016 dubbel zou worden meegenomen. Uit de x-factorberekening volgt bij gebruik van de nieuwe kostengegevens een nieuwe, 'virtuele' x-factor en bijbehorende inkomstenbedragen voor het jaar 2016. Door de gerealiseerde cpi hierop toe te passen worden deze bedragen vergelijkbaar gemaakt met de oorspronkelijke totale inkomsten (exclusief correcties en exclusief inkoopkosten transport) voor het jaar 2016 zoals die op basis van de geschatte gegevens berekend zijn. Het verschil tussen beide inkomstenbedragen wordt voor iedere netbeheerder het nacalculatiebedrag ORV Lokale Heffingen 2016.

4.2.2 Volumekorting energie-intensieve industrie 2016

34. Als gevolg van de wetwijziging van 1 januari 2014,¹² hebben afnemers in de energie-intensieve industrie¹³ de mogelijkheid om een korting te krijgen op de transportkosten. Als gevolg hiervan ontstaat er een verschil tussen de daadwerkelijk geleverde volumes en de door de netbeheerders gefactureerde volumes. Omdat de ACM in het methodebesluit elektriciteit voor de zesde reguleringsperiode in zijn geheel nog geen rekening kon houden met deze korting, calculeert de ACM de effecten hiervan na.
35. De ACM vermenigvuldigt de kortingsvolumes per afnemerscategorie met het bij de desbetreffende afnemerscategorie behorende tarief in het jaar 2016. De kortingsvolumes betreffen het verschil tussen de bruto (geleverde) en netto (gefactureerde) volumes van de netbeheerders. De ACM hanteert hierbij de kortingsvolumes op basis van de reguleringsdata over het jaar 2016.

4.2.3 Faillissement leverancier Bas Nederland B.V.

36. Op 4 augustus 2016 heeft de Rechtbank Rotterdam het faillissement van Bas Nederland B.V. uitgesproken. Op grond van artikel 5.1.2 tot en met artikel 5.1.4 van de Tarievenscode elektriciteit

¹² Staatsblad 2013, nr. 575.

¹³ Volgens artikel 29, zevende lid, E-wet is dit "een afnemer met een bedrijfstijd van ten minste 65% en een verbruik op jaarbasis van ten minste 50 GWh, niet zijnde een netbeheerder".

Openbaar

10/17

kan een netbeheerder, indien hij door faillissement van een leverancier als gevolg van toepassing van het leveranciersmodel zoals bedoeld in artikel 95cb van de E-wet tariefinkomsten derft, deze gedeelde inkomsten laten verrekenen in de tarieven. Deze verrekening heeft betrekking op gedeelde tariefinkomsten gedurende een periode van ten hoogste twee maanden voorafgaand aan het faillissement. De datum waarop in de Staatscourant melding wordt gemaakt van het faillissement is bepalend. Op 8 augustus 2016 is in de Staatscourant melding gemaakt van het faillissement van Bas Nederland B.V. Gelet hierop kunnen gedeelde tariefinkomsten gedurende de periode van 8 juni 2016 tot en met 7 augustus 2016 als gevolg van het faillissement van Bas Nederland B.V. worden verrekend in de tarieven. De verrekening dient plaats te vinden in het jaar $t+2$. Om voor de verrekening in aanmerking te komen doet een netbeheerder hiertoe een verzoek tot correctie voor de gedeelde tariefinkomsten met het tariefvoorstel voor het desbetreffende jaar, waarbij de netbeheerder tevens een goedkeurende accountantsverklaring overlegt.

37. Het bedrag aan gedeelde tariefinkomsten telt de ACM op bij de totale inkomsten exclusief correcties voor het jaar 2018.

4.2.4 Inkoopkosten transport 2016

38. De ACM calculeert de inkoopkosten transport 2016 na op basis van artikel 41b, tweede lid, van de E-wet. Hierin is bepaald dat de inkoopkosten transport volledig moeten worden nagecalculeerd. Hieronder geeft de ACM per stap aan hoe de nacalculatie wordt berekend.
39. Eerst wordt berekend welke vergoeding de netbeheerders hebben ontvangen voor de geschatte kosten voor inkoopkosten transport in het jaar 2016 (stap 1). Vervolgens wordt bepaald wat de daadwerkelijke inkoopkosten transport van de netbeheerders waren in 2016 (stap 2). Het verschil tussen de al vergoede inkoopkosten transport en de daadwerkelijke inkoopkosten transport over het jaar 2016 is het na te calculeren bedrag. Deze stappen worden hieronder verder toegelicht.
40. In **stap 1** bepaalt de ACM de hoogte van het bedrag dat netbeheerders reeds via de reguleringssystematiek hebben ontvangen als vergoeding voor de inkoopkosten transport in het jaar 2016. Dit bedrag vloeit voort uit het tarievenbesluit elektriciteit 2016. Bij de berekening van deze vergoeding wordt rekening gehouden met volumeveranderingen. Tegenover een volumetoename staat immers al een vergoeding doordat de netbeheerder hogere inkomsten behaalt, die deels ook dienen ter dekking van inkoopkosten transport. De ACM houdt als volgt rekening met volumeveranderingen.

Openbaar

11/17

41. De volumeverandering is het verschil tussen enerzijds de geschatte rekenvolumes voor het jaar 2016 en anderzijds gerealiseerde volumes over 2016. In beide gevallen wordt het volumeniveau vertaald naar de samengestelde output van de transportdienst. De samengestelde output op basis van rekenvolumes kan worden afgelezen uit het overzicht in 'Bijlage 1 – Resultaten' bij het (gewijzigde) x-factorbesluit elektriciteit voor de reguleringsperiode 2014-2016;¹⁴ de samengestelde output op basis van gerealiseerde volumes volgt uit de reguleringsdata over het jaar 2016. De samengestelde output wordt bepaald met behulp van wegingsfactoren.¹⁵ Hierbij kijkt de ACM naar de volumes vóór een eventuele volumekorting zoals bedoeld in artikel 29, zevende lid, E-wet. De ACM corrigeert de tarieven van de netbeheerders immers al in verband de misgelopen inkomsten als gevolg van de volumekorting in het jaar 2016.¹⁶
42. De ACM houdt bij de bepaling van het reeds vergoede bedrag rekening met aangepaste inkoopkosten en samengestelde output naar aanleiding van de overdracht van het elektriciteitsnet van Enexis in Friesland en de Noordoostpolder naar Liander.¹⁷ Ten slotte neemt de ACM ook de extra inkomsten mee die zij aan de netbeheerders toekende als gevolg van de afschaffing van het systeemdienstentarief.
43. In **stap 2** wordt bepaald wat de hoogte van het bedrag van de daadwerkelijke inkoopkosten transport voor het jaar 2016 is. Hiervoor hanteert de ACM per individuele netbeheerder de inkoopkosten transport voor het jaar 2016 zoals opgegeven in de reguleringsdata.
44. In **stap 3** berekent de ACM per individuele netbeheerder het nacalculatiebedrag door het resultaat van stap 1 te verminderen op het resultaat van stap 2.

4.2.5 Conclusie

45. Gelet op het bovenstaande corrigeert de ACM de tarieven van Liander voor het jaar 2018 met een bedrag van EUR 76.876.340.

4.3 Totale inkomsten inclusief tariefcorrecties

46. In paragraaf 4.1 is uitgewerkt dat de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties voor Liander in het jaar 2018 EUR 1.011.353.151 bedragen. In paragraaf 4.2 is vastgesteld dat de

¹⁴ Besluit van 25 augustus 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/204815.

¹⁵ Zie voor meer informatie over wegingsfactoren en de berekening van de samengestelde output het besluit van 10 februari 2016, met kenmerk ACM/DE/2016/200756, paragraaf 8.2.3.

¹⁶ Zie paragraaf 4.2.2 van het onderhavige besluit.

¹⁷ Zie voor meer informatie het besluit van 2 december 2015, met kenmerk ACM/DE/2015/207080, paragraaf 5.5.

Openbaar

tariefcorrecties voor Liander in het jaar 2018 EUR 76.876.340 bedragen. Bij elkaar opgeteld vormen deze de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties. Voor Liander zijn de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties voor het jaar 2018 EUR 1.088.229.491.

4.4 Tarieven

47. In deze paragraaf vindt het bepalen van de tarieven plaats. De ACM beoordeelt of het voorstel van Liander voldoet aan hetgeen is bepaald in artikel 41b en 41c van de E-wet en de Tarievenscode elektriciteit. Daartoe toetst de ACM het voorstel onder meer aan de Richtlijnen Controle Tarieven die de ACM als onderdeel van de tarievenmodule heeft meegedeeld. Deze richtlijnen zien toe op de ontwikkeling van de totale inkomsten en de individuele tarieven voor iedere netbeheerder en zijn te vinden in het door Liander ingediende voorstel dat is gepubliceerd op de website van de ACM (www.acm.nl).

48. Indien het voorstel voldoet aan de wet- en regelgeving, stelt de ACM de tarieven vast conform het voorstel. Indien nodig, bepaalt de ACM zelf de hoogte van de tarieven en stelt deze vast.

4.4.1 Beoordelingskader

49. De ACM heeft de voorstellen van de netbeheerders op de hierna volgende punten getoetst.

50. De ACM vereist dat de tariefmutaties die afwijken van de gemiddeld verwachte tariefmutatie, door de netbeheerder onderbouwd worden. Deze gemiddeld verwachte tariefmutatie, die per groep van tariefcategorieën kan verschillen, wordt gebaseerd op de toepassing van de x-factor, q-factor en de cumulatieve effecten van correcties op de tarieven van 2018. Uit de kostenonderbouwing moet blijken dat een afwijking van de verwachte tariefmutatie noodzakelijk is om specifiek voor de betreffende afnamecategorie tot een meer kostengeoriënteerd tarief te komen. De ACM verzoekt in ieder geval om een kostenonderbouwing bij afwijkingen van meer dan vier procentpunt (positief of negatief) ten opzichte van de verwachte tariefmutatie.

51. In de tweede plaats heeft de ACM de voorstellen beoordeeld op de door de netbeheerders voorgestelde deelmarktgrenzen. ACM toetst of de deelmarktgrenzen voor zowel de transporttarieven als de aansluittarieven in overeenstemming zijn met de Tarievenscode elektriciteit.

52. De ACM gaat bij de vaststelling van de tarieven uit van de rechtmatigheid van het methodebesluit en het x-factorbesluit. Dat deze besluiten nog niet onherroepelijk zijn, doet daar niet aan af. Artikel 6:16 van de Algemene wet bestuursrecht bepaalt dat de werking van een besluit niet wordt geschorst door het maken van bezwaar of het instellen van beroep. Daarom

Openbaar

gaat de ACM uit van de rechtsgeldigheid en de rechtmatigheid van het genoemde methodebesluit en x-factorbesluit.

4.4.2 Beoordeling van het voorstel en conclusie

53. De ACM heeft het voorstel van 26 september 2017 beoordeeld in het licht van de vereisten van wet- en regelgeving. De ACM constateert dat voor een aantal tarieven de verwachte tariefmutatie wordt overschreden. Dit wordt veroorzaakt doordat de tarieven hiermee meer in lijn zijn gebracht met artikelen 3.7.5, 3.7.9 en 3.7.12 van de Tarievenscode elektriciteit. De ACM acht deze afwijking daarom toegestaan. Voorts constateert de ACM dat het tarievenvoorstel niet volledig was. Daarom heeft de ACM Liander verzocht een aangepast tarievenvoorstel in te dienen. Liander heeft op 23 oktober 2017 een aangepast tarievenvoorstel ingediend.
54. Het voorstel van 23 oktober 2017 is in overeenstemming met de vereisten van wet- en regelgeving. De ACM heeft de hiermee voorgestelde tarieven verwerkt in het tarievenblad in **Bijlage 2** bij dit besluit en bepaalt dat de tarieven van Liander voor het jaar 2018 conform deze bijlage worden vastgesteld.

Openbaar

5 Dictum

56. Op grond van artikel 41c, eerste en tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998 stelt de Autoriteit Consument en Markt de transport- en aansluittarieven voor het jaar 2018, die Liander N.V. ten hoogste in rekening mag brengen, vast overeenkomstig **Bijlage 2**.
57. Bij het vaststellen van de transport- en aansluittarieven heeft de Autoriteit Consument en Markt gebruik gemaakt van de door Liander N.V. gehanteerde deelmarktgrenzen. In **Bijlage 2** bij dit besluit zijn de deelmarktgrenzen voor Liander N.V. weergegeven.
58. Van dit besluit zal de Autoriteit Consument en Markt mededeling doen in de Staatscourant. Voorts zal zij dit besluit publiceren op haar website (www.acm.nl) en ter inzage leggen ten kantore van de Autoriteit Consument en Markt. Daarnaast is Liander N.V. verplicht om een exemplaar ter inzage te leggen in ieder van haar vestigingen.
59. De tarieven treden in werking op 1 januari 2018.

Den Haag,
Datum: 23 november

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

w.g.
drs. F.E. Koel
Teammanager Directie Energie

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Autoriteit Consument en Markt, Juridische Zaken, Postbus 16326, 2500 BH, Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

14/17

Openbaar

15/17

Bijlage 1 – De rekenmodule voor het jaar 2018

1. De ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand “Berekening totale inkomsten 2018 regionaal netbeheer elektriciteit” gepubliceerd met daarin de berekening van de totale inkomsten voor het jaar 2018. Dit bestand is gepubliceerd als bijlage bij dit tarievenbesluit en maakt hier integraal onderdeel van uit.

Bijlage 2 – De tarieven voor het jaar 2018

2. De ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand “Tarievenblad Liander 2018” gepubliceerd met daarin het tarievenblad dat onder meer de maximumtarieven voor Liander N.V. bevat. Dit bestand is gepubliceerd als bijlage bij dit tarievenbesluit en maakt hier integraal onderdeel van uit.

Bijlage 3 – Relevante wettelijke bepalingen

4. Artikel 41b Elektriciteitswet

1 Iedere netbeheerder zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p, en voor zover het betreft de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, de taken, genoemd in artikel 16, tweede lid, met inachtneming van:

- a. het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken,
- b. de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 36 of 37,
- c. het bepaalde bij of krachtens artikel 41a,
- d. de formules

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100}\right) TI_{t-1}$$

waarbij

TI_t = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel

Openbaar

16/17

c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;
 TI_{t-1} = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t-1 en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;
cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t, en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;
x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;
q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft;

e. de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 20d of 20e, tweede of derde lid, voor zover de kosten doelmatig zijn;

[...]

g. het totaal van de gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van Onze Minister en voor de investeringen tot aanpassing van dat verworven net waardoor aan de bij of krachtens deze wet daaraan gestelde eisen wordt voldaan, voor zover deze kosten doelmatig zijn;

[...]

2 De geschatte kosten die een netbeheerder voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste en tweede lid, bij een andere netbeheerder in rekening zal brengen, worden zonder toepassing van de formule, bedoeld in het eerste lid, onder d, toegevoegd aan de totale inkomsten uit de tarieven van deze andere netbeheerder. Het verschil tussen de geschatte en gerealiseerde kosten wordt betrokken bij de vaststelling van de totale inkomsten uit de tarieven van de andere netbeheerder in een volgend jaar.

[...]

4 De Autoriteit Consument en Markt stelt een beleidsregel vast betreffende de beoordeling van doelmatigheid, bedoeld in het eerste lid, onder e en g.

5. Artikel 41c Elektriciteitswet

1 De Autoriteit Consument en Markt stelt de tarieven, die kunnen verschillen voor de verschillende netbeheerders en voor onderscheiden tariefdragers, jaarlijks vast.

2 De Autoriteit Consument en Markt kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren, indien de tarieven die golden in dat jaar of de jaren voorafgaand aan het jaar t:

a. bij rechterlijke uitspraak of met toepassing van de artikel 6:19 of 7:11 van de Algemene wet bestuursrecht zijn gewijzigd;

Openbaar

- b. zijn vastgesteld met inachtneming van onjuiste of onvolledige gegevens en de Autoriteit Consument en Markt, indien zij de beschikking had over juiste of volledige gegevens, tarieven zou hebben vastgesteld die in aanmerkelijke mate zouden afwijken van de vastgestelde tarieven;
- c. zijn vastgesteld met gebruikmaking van geschatte gegevens en de feitelijke gegevens daarvan afwijken;
- d. zijn vastgesteld met gebruikmaking van gegevens omtrent kosten voor bepaalde diensten, terwijl netbeheerders die diensten in het jaar t of een gedeelte van jaar t niet hebben geleverd of voor die diensten geen of minder kosten hebben gemaakt;
- e. zijn vastgesteld op basis van de geschatte kosten als bedoeld in het zevende lid en de gerealiseerde efficiënte kosten die daarvan afwijken. [...]

6. Artikel 42 Elektriciteitswet

1 De tarieven treden in werking op een door de Autoriteit Consument en Markt te bepalen datum en gelden tot 1 januari van het jaar, volgend op de datum van inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven.

2 Indien op 1 januari de tarieven voor het volgende jaar nog niet zijn vastgesteld, gelden de tarieven tot de datum van inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven voor het volgende jaar.

3 Iedere netbeheerder legt een exemplaar van de voor hem geldende tarieven voor een ieder ter inzage in al zijn vestigingen.